

Kyrkan och torah *del 4*

Evangelium om Kristus

Sven Reichmann fortsätter att granska den lära som vill införa torah som grund för den kristnes lydnad. "Torah visar oss enligt kristen förståelse *vilka vi själva* är, nämligen syndare. Evangeliet är sanningen om Kristus, inte 'bara' om vad han har gjort utan främst om *vem han är*", skriver han i det fjärde avsnittet i artikelserien om kyrkan och torah.

Har vi som västerländska kristna förlorat viktiga delar av evangeliets grund när kyrkan tappade kontakten med sitt hebreiska ursprung? I USA finns det många grupper som jobbar med dessa frågor både bland Jesustroende judar och bland kristna icke-judar. Om vi skall sammanfatta alla dessa under ett paraply så dröjer det inte länge förrän vi upptäcker att sökandet spretar ganska ordentligt. Det somliga håller för viktig sanning kritiseras eller förnekas av andra.

Ett har de dock gemensamt – brottningskampen med frågan vad torah betyder för dem som blivit födda på nytt. En inställning man ofta möter lyder så här: Pånyttfödd blir man av nåd genom tro utan gärningar tack vare Kristus. Men den lydnad som kommer sedan måste följa torah – Guds eviga vilja. I brevet till Galatien förefaller Paulus vara emot lagen i alla dess former, åtminstone när det gäller hedningar. De som i vår tid söker sina hebreiska rötter styrker torahns betydelse även för kristna med dessa ord:

Sätter vi då lagen ur kraft genom tron? Nej, inte alls! Vi upprätthåller lagen (Rom 3:31).

Här tycks Paulus göra en förbryllande helomvändning. Nu är det tydligen lagen i alla fall! Vi behöver dock bara backa ett par meningar för att förstå att Paulus inte har tagit tillbaka något av det han förut skrivit.

Vi hävdar att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar. Eller är Gud endast judarnas Gud? Är han inte också hedningarnas? Jo, också hedningarnas, lika säkert som Gud är en, han som förklarar den omskurne rättfärdig av tro och den omskurne genom tro. Sätter vi då lagen ur kraft genom tron? Nej, inte alls! Vi upprätthåller lagen (Rom 3:28-31).

I början och slutet av samma brev använder Paulus termen "trons lydnad" (Rom 1:5; 16:26). Paulus menar då en lydnad som uppkommer på *ett annat sätt* och som fungerar *under andra villkor* än den lydnad som han kallar laggärningar. Nu är det ju så att många kristna svävar på målet när de skall beskriva lagens förhållande till tron. Vi får gå in i några av de "svåraste" tankarna hos Paulus för att försöka reda ut begreppen.

Påskens mysterium

Paulus var en utpräglad "påskvän". Jesu död och uppståndelse är inte bara något som inträffade en gång cirka år 30. Det är tvärtom ett drama som upprepas i våra liv. Människans utgångsläge är det som Paulus kallar ett "köttsligt" liv, det liv som påstås vara helt slut när kroppen dör. Hon ser då sig själv bara som en kropp. Hela hennes identitet och existens är både till kvalitet och kvantitet knutna till kroppen och dess fiffigt konstruerade hjärna.

Om du nu existerar som ett jag bara så länge kroppen fungerar gäller det att få ut så mycket som möjligt av allt som det här livet har att bjuda på. Om du utplånas när kroppen dör så kan det inte finnas någon yttersta dom. Då är moralen bara en fråga om makt. Då kan du hämningslöst satsa på dig själv. Detta ser

den köttsliga människan som frihet.

Om de döda inte uppstår, låt oss äta och dricka, ty i morgon skall vi dö (1 Kor 15:32, Bibel 2000).

Detta gör att många jagar efter egen tillfredsställelse i fråga om njutning, makt, berömmelse eller framgång. Det begäret är så starkt att man inte kan besegra det utan Guds hjälp. Om vi lever för att tillfredsställa oss själva klarar vi inte av att leva det utgivande liv som vi vet är "rätt" eftersom det inte ger den belöning som vi kräver att få. Paulus kallar detta synsätt för "kött" eftersom det bara räknar kroppens liv som verkligt. "Köttslighet" har sedan att göra med det tvång som den kortlivade människan har att tillfredsställa sig själv. Eftersom vi inte själva kan upphäva det tvånget och eftersom den som jagar aldrig får nog beskriver Paulus det köttsliga livet som slaveri och inte som frihet.

Frälsning betyder köttets död till en Andens uppståndelse. Jesu kropp dog på korset. Så länge vi lever i våra kroppar låter Gud också vår köttslighet få dö på ett kors som Gud lägger på våra liv. Detta kors är inte av trä utan det består i första hand i sanningen om oss själva. Innan Saul från Tarsus mötte Kristus utanför Damaskus var han säker på att han tjänade Gud när han skulle ta alla troende till fånga och låta döda dem. Mötet med Jesus gjorde att han såg sin egen mordlust utan förskönande omskrivningar. Han ville göra sig stor och berömd genom att döda andra. Det han gjorde, det gjorde han inte för Guds skull utan för sin egen vinst i detta livet (= kött). Upptäckten förvandlade honom från stöddighet till ödmjukhet genom det slags död som Bibeln kallar förkrosselse.

Kristus – vårt liv

Sauls köttsliga sinne korsfästes alltså av sanningen *om honom själv*. Uppståndelsen då? Den kom genom sanningen *om Kristus*. Torah visar oss enligt kristen förståelse *vilka vi själva* är, nämligen syndare. Evangeliet är sanningen om Kristus, inte "bara" om vad han har gjort utan främst om *vem han är*. Torah återspeglar förvisso också Guds väsen och kan skapa en levande kunskap om Gud, men både GT och NT talar om en tid då denna kännedom om Gud skall fullkomnas.

Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel och avskild för Guds evangelium, som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna, evangeliet om hans Son, som till sin mänskliga natur föddes av Davids släkt och som genom helighetens Ande blev med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda, evangelium om Jesus Kristus, vår Herre (Rom 1:1-4).

Men han som utvalde mig redan i moderlivet och som kallade mig genom sin nåd, beslöt att uppenbara sin Son i mig, för att jag skulle predika evangelium om honom bland hedningarna. Jag brydde mig då inte om att genast fråga människor till råds (Gal 1:15-16).

Ty liksom Fadern har liv i sig själv, så har han gett åt Sonen att ha liv i sig själv (Joh 5:26).

Filippus kom ner till staden Samaria och predikade Kristus för folket (Apg 8:5).

Ty ni har dött och ert liv är dolt med Kristus i Gud. När Kristus träder fram, han som är vårt liv, då skall också ni träda fram i härlighet tillsammans med honom (Kol 3:3-4).

Ty jorden skall bli full av kunskap om Herrens härlighet, så som vatten täcker havets djup (Hab 2:14).

"Kom, låt oss vända om till Herren. Ty han har rivit oss, han skall också hela oss. Han har slagit oss, han skall också förbinda oss. Han skall om två dagar på nytt göra oss levande, ja, på tredje dagen skall han låta oss stå upp, så att vi får leva inför hans ansikte. Låt oss lära känna Herren, ja, låt oss sträva efter att lära känna honom. Hans uppgång är så viss som morgonrodnadens, och han skall komma till oss lik ett regn, lik ett vårregn som vattnar jorden" (Hos 6:1-3).

Detta är evigt liv att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus (Joh 17:3).

Men allt det som var en vinst för mig (dvs. torah) räknar jag nu som förlust för Kristi skull. Ja, jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus (Fil 3:7-8).

Ni däremot har verkligen lärt känna Kristus sådan han är (Ef 4:20).

Jo, eftersom världen i sin visdom inte lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den

dårskap som vi predikar frälsa dem som tror (1 Kor 1:21).

Allt ifrån denna tid veta vi därför för vår del icke av någon efter köttet. Och om vi än efter köttet hade lärt känna Kristus, så känna vi honom nu icke mer på det sättet. Alltså, om någon är i Kristus, så är han en ny skapelse. Det gamla är förgånget; se, något nytt har kommit (2 Kor 5:16-17; 1917 års övers)!

Nej, detta är det förbund som jag efter denna tid skall sluta med Israels hus, säger Herren: Jag skall lägga min lag i deras inre och skriva den i deras hjärtan. Jag skall vara deras Gud och de skall vara mitt folk. Då skall de inte mer behöva undervisa varandra, ingen sin broder och säga: "Lär känna Herren!" Ty alla skall känna mig från den minste bland dem till den störste, säger Herren. Ty jag skall förlåta deras missgärningar och deras synder skall jag inte mer komma ihåg (Jer 31:33-34).

Jag har tagit med ganska många texter om evangeliets sanna natur eftersom denna tycks vara föga känd bland såväl förkunnare som kyrkfolk. Guds lag skall skrivas i våra hjärtan. Men den skall inte ristas in eller kopplas som en pacemaker som vi inte själva kan styra. Lagen i hjärtat är att vi känner Herren och därför verkar i hans kärlek. Det finns många judar som känner Herren och det finns många kristna som inte gör det.

Rotsökarnas misstag

De predikanter som söker sina hebreiska rötter gör nu ett viktigt misstag. I sin ambition att upphöja torah kallar de torah för Livets träd och citerar därvid Ordspråksboken:

Ett livets träd är visheten för dem som får tag i den, de som håller fast vid den må prisas lyckliga (Ords 3:18).

Visheten förstås här som torah även om ett annat ord används i grundtexten. Men om denna text skall bevisa att torah är Livets träd från Lustgården vad är då Livets träd i följande citat?

Förlängd väntan tär på hjärtat, uppfylld önskan är ett livets träd (Ords 13:12).

Om vi uppfattar torah som den yttersta vägvisaren – var blir det då plats för Kristus och för Anden? Torah måste vara identisk med Kunskapens träd eftersom båda ger förståndets insikt om gott och ont*. Kristus är Livets träd. Han är Vägen, Sanningen och Livet. Han är Uppståndelsen och Livet. Han har kommit för att vi skall ha liv i överflöd. Han är Livets bröd. För att kunna göra goda, levande gärningar behöver vi inte bara kunskap om moraliska principer utan också Guds kärlek. Livets träd – Kristus – ger oss bådadera.

Lag eller torah?

En dansk teolog, som jag läste som nykristen, skrev att Paulus brukar avskaffa lagen i början av sina brev. I slutet av hans brev kommer buden ändå tillbaka. Ja, ytligt sett är detta sant. I början av sina brev vill Paulus lösa oss från lagen i dess roll som förbundslöfte och (straff)lag, alltså som en lag där alla bud måste åttlydas under hot om straff. Paulus vill att den som tror skall förstå att han inte "står under lagen" (Rom 6:12-23). När Paulus räknar med att vi har förstått detta så att vi "står under nåden" kommer hans förmaningar som nu inte längre i juridisk mening är krävande bud utan har förvandlats just till torah (= undervisning). Nu kan man med kärlekens Ande verksam i sitt innersta läsa all bibeltext och få mogna till trons lydnad genom att känna honom som för vår skull lydde i tro.

Många börjar nu predika om vikten av att vi följer torah. Då måste man kräva att de **samtidigt** förklarar vad det är att stå under nåden så att man inte i onödan ställer kristna under lagen och berövar dem frälsningens frihet och glädje.

Sven Reichmann

* Jag har fått en del frågor om vilka teologer som före mig skulle ha sagt detsamma. Svaret är att det vet jag inte. Men vi har här två källor till kunskap om gott och ont. På den grundvalen har jag dragit min slutsats.